

μῆσαι ἐναντίον ἀνθρώπων κακῶν, βαρβάρων, τυράννων, ὡς τοὺς ἔλεγον τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα χαρτία.

Ὁ πάππος του εἶχε πολεμήσει καὶ αὐτός, καὶ εἶχε μάλιστα ἀκουσθῆ, — τὰ χαρτία τὸ ἔλεγον. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἀσήμαντος ἄνθρωπος ὁ πάππος του. Εἶχε προσφέρει εἰς τὴν πατρίδα τὸν βραχίονά του, ὅστις εἶχε κολοβωθῆ ὑπὸ σφαίρας, τὴν οἰκίαν του, τὴν ὁποίαν ἔκαυσαν οἱ Τούρκοι, τὴν περιουσίαν του, ἣτις ἔδαπανήθη εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου. Τὰ παλαιὰ χαρτία τὰ ἔλεγον ὅλ' αὐτά.

Διατὶ ὅμως, μ' ὄλας αὐτὰς τὰς θυσίας του, εἶχε μείνει ὁ πάππος του ἰδιώτης, καὶ ἀπέθανε καλλιερῶν τοὺς ἀγρούς του διὰ τῆς μιᾶς αὐτοῦ χειρός;

Ὁ Γεώργιος ἀμυδρῶς μόλις ἐνθυμεῖτο τὸν γέροντα, ἀλλὰ τὸν ἐνθυμεῖτο κάλλιστα ἀπλοῦν γεωργὸν καὶ μονόχειρα.

Διατὶ ὁ πατὴρ του ἔζησε, καὶ ἐκεῖνος, πτωχὸς γεωργός, καὶ ἀπέθανε χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἄλλην κληρονομίαν ἢ τὰ κίτρινα αὐτὰ πιστοποιητικά;

Ὁ ταλαίπωρος παῖς οὐδεμίαν εὕρισκεν ἐν τῇ διανοίᾳ του ἀπάντησιν εἰς τὰς ἀπορίας του.

Ἀνεμιμνήσκετο καὶ πάλιν τῆς γράϊας του θείας, ἣτις ἀπὸ τῆς ἐσχάτης τῆς κλίνης τοῦ ἐκκληροδότησε τὰ πολύτιμα αὐτὰ ἔγγραφα· ἐνθυμεῖτο τὴν παραγγελίαν τῆς, νὰ μάθῃ γράμματα, καὶ ἀνελογίζετο τί ἦτο αὐτός ὁ ἴδιος

πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, ὅτε ἐστίλβανε, γονυπετῶν ἐπὶ τοῦ χώματος, τὰ ὑποδήματα τῶν διαβαστῶν, ἀντὶ ἐνὸς πενταλέπτου.

Ὁ Κόσμος ἰδεῶν νέων κατέκλυσε τὸν μικρὸν αὐτοῦ ἐγκέφαλον, καὶ πόθοι παράδοξοι ἀνέβησαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

Ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν δύο του χειρῶν, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας κόπωσης ἐκάλει ἤδη βαρὺν τὸν ὕπνον ἐπὶ τῶν βλεφάρων του, ὅτε ἀντήχησεν ὀξεῖα μέχρι τοῦ ὑπερφίου ἢ φωνῆ τοῦ κυρίου του, ζητούντος τὸν καφέν του.

ΣΤ'

Μετὰ τρία ἔτη ὁ Γεώργιος ἐτελειῶνε τὸ ἐλληνικὸν σχολεῖον, καὶ εἰργάζετο ὡς γραφεὺς παρὰ τινι τῶν συμβολαιογράφων τῶν Ἀθηναίων.

Μετὰ ἄλλα τρία κατετάσσετο εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν τοῦ πανεπιστημίου, κ' ἐλάμβανεν ἐξηκοντάδραχμον ὑποτροφίαν, πρωτεύων ἐν διαγωνισμῶ.

Μετὰ πέντε δὲ ἄλλα ἦτο ἱατρός ἐν τῇ πατρίδι του, καὶ ἀνακομιζὼν ἐξ Ἀθηναίων τὰ λείψανα τῆς θείας Βαγγελῆς, ἔθαπτεν αὐτὰ ὑπὸ τάφον κοινὸν μετὰ τῶν ὄστων τοῦ πατρός, τῆς μητρός καὶ τῶν δύο του μικρῶν ἀδελφῶν, ἃς τοσάκις εἶχε νανουρίσει, ὅτε ἦσαν βρέφη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Κορίτσια καὶ παιδιὰ μαῆ μᾶς εἶχαν 'ς τὸ σχολεῖο.
Συχνὰ, κεφάλια δίδουμα, 'ς τὸ ἔδω τὸ βιβλίο
Ἔνας μικρὸς καὶ μιὰ μικρὴ ἐσκύβαν πλάγι πλάγι,
'Σ τὴν πλάκα ἐζωγραφίζον καράβια καὶ πελάγη,
'Εδῶ κι' ἐκεῖ ἀράδιζαν ψαράκια καὶ γοργόνες,
Καὶ κάποτε χερσπισταῖς ταῖς ἴδιαις τῶν εἰκόνες,
Ποῦ ἦταν, τυφλὴ 'ς τὴ χάρι τῆς, ἡ ἴδια ἡ εὐτυχία.
Μαθαίναμε τὰ γράμματα μετὰ τόση προθυμία!
Τὸ γυατρικὸ ποῦ δύσκολα κάθε παιδί τὸ πίνει
'Σὰ ζάχαρι τὸ γλυκαίνει ἢ συντροφιά ἐκεῖνη
'Απὸ μικρούλας πεταχταῖς καὶ ἀηδονοκαλοῦσες,
Καὶ — βέργα τοῦ δασκάλου μας, λιγότερο ποιοῦσες.
Μία χαρὰ ἡ γνωριμιά καὶ ἡ ζωὴ μᾶς ἦτον.
'Επαίρναν ἀπ' τὴν τρέλλα μας, κι' ἐμεῖς ἀπ' τὴ ντροπὴ τῶν,
Καὶ πρὶν μᾶς δεῖσ' ἡ μάγισσα ἡ ἀγάπη 'ς τὸν καῦμό τῆς
Μᾶς σκέπαζε, σὰν ἄγγελος λευκός, ἡ ἀθωότης.
Δὲ' λησμονοῦντ' ἡ γελασταῖς κι' ὀλόγλυκαις ἡμέραις,
Τὰ μύρσι' ἀνθ', ἡ ἄφτεραις ἀκόμη περιστέραις,
Τὰ ξέπλεγα κοντὰ μαλλιά, τὰ πλά φορεματάκια,
Τὰ νάζια, τὰ καμώματα, κ' ἡ πονηριά κι' ἡ κάκιξι,
Τὰ χεῖλη ποῦ γελούσανε, τὰ μάτια ποῦ ἐκλαίγαν
Τὰ γέλοια ποῦ δὲν πλῆγωναν, τὰ δάκρυα ποῦ δὲν καίγαν.

Τώρα ποῦ πέρασ' ὁ καιρὸς, ἐγὼ ποῦ τίποτ' ἄλλο
Δὲν ξέρω ἀκόμη μέσα μου γιὰ νὰ με ποῦν μεγάλο
Παρὰ καρδίᾳ γιὰ νὰ ἀγαπᾶ καὶ νοιώθῃ τὸ φαρμάκι,
Κ' εἶμαι τὸ ἔδω τοῦ σχολεῖου παντοτεινὰ παιδάκι,
Ταῖς βλέπω ταῖς μικρούλας μου μεγάλας καὶ κυρταῖς,
'Ἄλλαις ἀρράταις κι' εὐμορφαῖς, ἄλλαις χλωμαῖς καὶ κρύαις.

Αὐταῖς σὲ πλοῦτη θρέφονται, κι' ἐκεῖναις τρώγ' ἡ φτώχεια,
'Ἄλλαις χαθῆκαν 'ς ἔρωτος κι' ἄλλαις σὲ χάρου βρόχια.
Σὲ πόσαις εἶμαι ἀγνωριστοῖς, πόσαις μοῦ εἶναι ξέναις,
Πόσαις ἀκόμη ἀνύπαντρες μαραῖνοντ' ἡ καὶ μέναις,
Καὶ πόσαις λουλουδίζουνε ἀγγελουδιῶν μητέραις!
Δὲν λησμονεῖστε, γελασταῖς κι' ὀλόγλυκες ἡμέραις!

'Ἀπ' τὰ κορίτσια μιὰ ἐκανθ' κι' ἐμέν' ἀπὸ τ' ἀγόρια
Μᾶς εἶχαν πρώτους 'ς τὸ σχολεῖο κι' εἴμαστ' ἀπ' ὄλους χώρια,
Μὴ προκοπὴ μᾶς ἔδανε καὶ μιὰ φρονιμάδα,
'Εμμορφο ταῖρι, μὰ καθεὶς μ' ἄλλοιωτικὴ ἐμμορφάδα.
Σὲ κεντισμέναις τραχηλιαῖς καὶ ζῶναις μεταξέναις
'Φανέρωνε τῆς μάνας τῆς λαχταρισταῖς ταῖς ἔνοησις,
Γιὰτ' ἦτανε μονάκριβη' λευκὴ μέσ' τὰ λευκά τῆς,
Περήφανη ἀπ' τὸ χάιδεμα, μετὰ τὰ χρυσὰ μαλλιά τῆς
Ποῦ ἔφεπταν 'ς τὸ μέτωπο στριφτά, 'σὰ δαχτυλίδια.
Κι' ἐγὼ χλωμὸ μ' ὀλόμαυρα 'μάτια, μαλλιά καὶ φρύδια,
Μὲ μαῦρη ὀφρύναις φορεσιά καὶ μετὰ ταπεινοσύνη,
'Ἦμουν σκισταδερός πανοῦς καὶ λεμωνάνθη ἐκεῖνη.

'Επρόβλιναν τῆς ὑστερνῆς χρονιάς αἱ ἐξετάσεις.
— Σὰν ἔστελνες μηνύματα κι' ἦσαν κοντὰ νὰ φθάσης,
Σ' ἐβλέπαμε 'ς τὰ ὄνειρα νὰ μᾶς σκορπᾶς, ἡμέρα,
Σὰν πάσχα τὰναγάλλιμα, 'σὰ σκιάχτρο τῆς φοβέρια.
'Ἀμίλητη ἐσίμωνες μετὰ σὺννεφα κι' ἀκτίνας,
Γεμάτη ἄγρια πρόσωπα καὶ πράσινες μυρσίναις
Κι' ἕνα σπορὸ πολυτίμημα βραδεῖα 'ς τὴν ἀράδα
Γιὰ νὰ τὰ πάρ' ἡ προκοπὴ μαζί κι' ἡ φρονιμάδα.
'Ὅμως τὸ πλεόν ἀκριβὸ κι' ὄνειρευτὸ βραβεῖο
'Ἦταν βαρὺ, ζωγραφιστὸ κι' ὀλόχρυσο βιβλίο

Ὅπου τὰ χέρια τῶνδ' ἴδου τοῦ Ἰδιοῦ τοῦ Δεσπότη
 Ξεχωριστὰ κάθε χρονιά 'ς τὸν πρῶτον, ἢ 'ς τὴν πρῶτη.
 Ἄπ' ὅλαις δὴ τῶνδ' ἴδου μονάχα· ἐγὼ κ' ἐκείνη.
 Τὸ ἤξευραν κ' ἐπρόσμεναν νὰ ἴδουσι τί θὰ γίνη
 Τάλλα παιδάκια κ' ἔλεγαν· « ποῖος πᾶχ' ἀπὸ τοὺς δύο
 Θὰ πάρῃ τὸ ζωγραφιστό, τόλχερσο βραβεῖο ! »

Θυμοῦμαι τὴν λαχταριστὴν ἡμέρα μας· τοὺς τοίχους
 Γεμάτους χάρταις, ζωγραφίαις, καὶ γωνιακὰ καὶ στήχους
 Καὶ δάφναις καὶ μυρτιαῖς παντοῦ ριγμέναις ἄνω κάτω,
 Τὸ λόγος τοῦ δασκάλου μας μετὰ τὰ ἑλληνικά του,
 Καὶ τῶν μητέρων ταῖς ματῖαις καὶ τῶν παιδιῶν τὴν ἔννοια
 Καὶ τὸ Δεσπότη σοβαρὸ μετὰ τὰσπρα του τὰ γένεια
 Μετὰ τὸ βραβεῖο τὸ χρυσοῦ νὰ μετὰ βραβεῖον ἐμένα,
 Καὶ νὰ τὸ πέρων τρέμενος μετὰ γούλ' ἀναμμένα.

Τότε — μοῦ φαίνεται ἡ στιγμή αὐτὴ πῶς εἶνε τότε. —
 Ἐκέρωσε ἡ μοναχικὴ μικρούλα ἡ ἀσπροφώρα,
 Κι' ἐξέφυγε ἀπ' τὸ μάτι της ἓνα μεγάλο δάκρυ.
 Ἀπὸ τὸ πλάι μου γογγῶ τραβήχθη σὲ μιὰν ἄκρη,
 Καὶ κρύθοντας 'ς τὰ χέρια της σφιχτὰ τὸ πρόσωπό της
 Πικρὸ κλαίει καὶ ἐπνίγεται 'ς τὴ ζήλια ἢ ἀθωότης.
 Καὶ ὅταν ξανασήκωσε σὲ ἴλιγο τὸ κεφάλι,
 Καὶ ἄθελα τὰ μάτια μας ἀπαντηθῆκαν πάλι,
 Μετὰ κύτταξέ με μιὰ ματιὰ — ποῦ τότε μόνο νιώθω.
 Ματιὰ ἀπὸ λύπη παιδικὴ κ' ἀπὸ καινούριον πόθο,
 Κάτι διπλὸ κ' ἀταίριαστο, σὰν ἄστρο αὐτῆς ποῦ σβύνει,
 Σὰν ἀστραπὴ ποῦ χύνεται. . . .

Μεσ' τὴ ματιὰ ἐκείνη
 Τὸ κοριτσάκι ἔσβυνε, καὶ ἐξύπναε ἡ γυναῖκα !

— Β —

'Σὰ δέκα ρόδα ὀλόδροσα χρόνια 'περάσαν δέκα
 Ποῦ δὲν ξαναἰδοθήκαμε 'ς τὸ δρόμο τῆς ζωῆς μας.
 'Σ ἄλλο σχολεῖο χωριστὰ μεγάλωνε ὁ καθεὶς μας.
 Μὰ ἔφατον ἀσυλλόγιστα, καὶ πάλι ἐμεῖς οἱ δύο
 'Σ τοῦ Ἐρωτος ἐσιμίζαμε τὸ μαγικὸ σχολεῖο,
 Πρῶτοι ἀπ' ὅλους 'ς τῆς καρδιάς τὰ θάνατα παιγνιδία.
 Μ' ἀγάπη κ' ἄλλοι ἐζούσανε, μὰ ὄχι μετὰ τὴν ἴδια.

Κι' αἰῶνια κακογλωσσά 'ς τὰ στόματα τοῦ κόσμου
 Ἡ δροσερὴ τῆς εὐμορφιά κ' ὁ φλογερὸς καὶ μῦθος μου !
 Κι' ὅσοι δὲν ἔβλεπαν ἄβυσσος πῶς ἦταν ἡ ψευτιά της
 Καὶ σίφουνας 'ς τὰ σπλάγγνα μου ὁ ἔρωτος, μὰ διαβάτης,
 Ἐπρόσμεναν κ' ἐπρόσμεναν νὰ ἴδουσι τί θ' ἀπογίνη
 Τόση ἀγάπη κ' ἀπιστία καὶ τρέλλα καὶ χαμίνι·
 Ἄν μὰς προσμένουν στῆσανα, ἢ ἂν ἀπὸ τοὺς δύο
 Ὁ ἓνας τᾶλλου τὸ μυαλό θὰ πάρῃ γιὰ βραβεῖο.

Ὅμως ἐτούτη τὴ φορά ἐγὼ ἤμουν τὸ σφαχτάρι.

Ἐσὺ τῶν θρῶν τὸ βαρὺ πετώντας συναξάρι,
 Καὶ τῆς ἀγάπης σχίζοντας μετὰ μιᾶς τὴν προσωπίδα,
 Μοῦ ἔφυγες καὶ μ' ἄφησες δίχως χαρὰ καὶ ἐλπίδα
 Τὸ πρόσωπο σκεπάζοντας νὰ κλαίω ἀγριεμμένα,
 Παρόμοια ὅπως ἔκλαψες μικρούλα ἐσὺ γιὰ μένα.

Τότε ἡ ἀγάπη ἔπερασε, σὰν νᾶζταν τιποτένια !

Καὶ ὅμως — ἀκουσέ το ἐσὺ, γυναῖκα σιδερένια !
 Ἄν ἤμπορούσα τὸν καιρὸ ποῦ ἄρχισες τὸ θρῆνο
 Ἐκεῖ μεσ' τὸ σχολεῖτό μας, λίγαις στιγμαῖς νὰ γίνω
 Ἄνδρας μονάχα μετὰ τὸ νοῦ, καὶ μιὰ στιγμή νὰ νοιώσω
 Τὴ μοῖρα ποῦ θὰ μ' ἔκανε μ' ἐμένα ν' ἀνταμώσω,
 Ὅθι μ' ἔβλεπες γονατιστὸς νὰ ἐσκυφτ' ἀντικρῦ σου,
 Καὶ θάκουγες νὰ σῶλεγα : « Μὴν κλαίεις, παρηγορήσου,
 Στέγνωσε τὰ ματάκια σου καὶ διῶξε τὸ μαράζι,
 Καὶ πάρε τὸ βραβεῖο μου 'ς ἐμένα δὲν ταιριάζει,
 Ἐπαραστράτισε τυφλὰ τὸ χέρι τοῦ Δεσπότη.
 Ἐσὺ εἶσαι ἀπ' ὅλους μας ἐδῶ ἡ προκομμένη, ἡ πρῶτη.
 Ἐμὲ μοῦ φτάνει γιὰ χαρὰ νὰ ἔχω τὴ χαρὰ σου,
 Καὶ γιὰ βραβεῖο' ὀλόχροστο μοῦ φτάν' ἡ ἐμορφιά σου.
 Ὅμως μιὰ χάρι σου ζητῶ μονάχα μετὰ τρεμουῖα :
 Μένε γιὰ πάντα ἡ ἀπλὴ ξανθοσγουρὴ παιδοῦλα.
 Φύλαγε ἄδολα καρδιά, κ' ὅταν γενῆς μεγάλη,
 Ὅπως φυλάγει ἐν ἄγαλμα τὰ μαρμαρένια κάλλη. »

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΑΙ ΠΡΟ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ ΜΕΓΑΛΑΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΟΙΚΙΑΙ

Τῆ 1ῃ λήξαντος μηνὸς π. ἔ. συνεπληρώθη πεντηκονταετηρίς, ἀπ' ἧς ὁ Ὄθων ἀναχωρήσας ἐκ Ναυπλίου ἀφίκετο καὶ ἀποκατέστη ὀριστικῶς ἐν Ἀθῆναις. Αἱ Ἀθῆναι, ὡς γνωστὸν, ἀνεκηρύχθησαν πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1834, ὁ δὲ βασιλεὺς Ὄθων ἀφίκετο εἰς αὐτὰς τῆ 1 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἡ κατάστασις ἐν ἧ διετέλει οὕσα τότε ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, εἶνε βεβαίως ἀγνωστος εἰς τοὺς πλείστους τῶν σημερινῶν αὐτῆς κατοικῶν, πολὺ δὲ μάλλον εἰς τοὺς πρῶτον σήμερον ἀφικνουμένους, καὶ βλέποντας πόλιν ἤδη καθεστηκυῖαν, μέγεθος ἔχουσαν, καὶ κάλλος, καὶ πληθυσμὸν μέγαν. Μόνον εὐάριθμοί τινες γέροντες ἐκ τῶν ἀρχικῶν κατοικῶν, ἢ ἐκ τῶν μετοικησάντων ἐνταῦθα κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς βασιλείας διατηροῦσιν ἐν τῇ μνήμῃ τὴν τότε καθημερινὴν ὄψιν τῆς πόλεως, τὴν σημαντικὴν αὐτῆς καὶ τὴν πενιχρότητα· πολλὰ μὲν δὲ διδομένης αὐτοὺς ἀφορμῆς ἀρέσκονται νὰ διηγῶνται τὰ τῆς τότε καταστάσεως ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὴν σημερινήν. Τοιαύτην τινὰ διήγησιν ἀκούσαντες παρὰ πρεσβύτου, ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας δύο μηνῶν πρὸ τῆς ἀρίξεως τοῦ Ὄθωνος, ἐσημειώσαμεν τινα περὶ τῶν τότε ὑπαρχουσῶν μεγάλων οἰκιῶν τῶν Ἀθηνῶν, τὰ ὁποῖα

δημοσιεύομεν ἐνταῦθα σώζοντες ἐκ τοῦ βεῦματος τῆς λήθης ἀσήμαντον μὲν ἔως, ἀλλ' οὐχ ἦττον περιεργον λεπτομέρειαν τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχῶν τῆς κτίσεως τῆς νέας πόλεως.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς σημειώσεως ταύτης καὶ κατανόησιν ἀνάγκη ν' ἀνατρεξόμεν μικρὸν εἰς τὸ παρελθόν, καὶ δώσωμεν σύντομον περιγραφὴν τῆς καταστάσεως ἐν γενεῇ τῆς πόλεως κατὰ τὸ 1834 καὶ τὰ προηγούμενα ἔτη.

Εἰκόνα τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῶν δὲν ἔχομεν καὶ εὐλόγως διότι ἀπ' ἧς οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν εἶδον ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τὴν 31 Μαρτίου τοῦ 1833 κυματίζουσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, ἀπελθούσης τῆς Τουρκικῆς φρουρᾶς, ἐπεδρόθησαν πάντες, πένητες καὶ πλούσιοι, εἰς τὴν κρίσιν τῆς πόλεως τοῦ μέλλοντος, καὶ εἰς τὴν ἀναζητήτην γωνίας τινοῦ ἐν τῷ νέῳ κοινωτικῷ καὶ πολιτικῷ βίῳ, ἐν τῇ νέᾳ τάξει τῶν πραγμάτων, ἔνθα ἕκαστος ν' ἀσκήσῃ ἡσύχως καὶ ἀφόδως τὸ ἔργον του. Τίς τότε ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ τῆς νίκης, καὶ ὑπὸ τὴν αἴγλην τῆς ἐλευθερίας ἤθελε σκεφθῆναι νὰ διασώσῃ εἰκόνα πόλεως, παριστάσεως σωροῦς χλωμάτος καὶ λίθων, καὶ ἄμορφα ἐρείπια, ἐμπνέοντα οἶκτον καὶ ἀναμνηστικὸν ἡμέρας πένθους καὶ δουλείας;